

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagjak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Igazságügyi reformtervek.

Rarlamentünk újonnan kinevezett miniszterei elvitázhatatlanul szakítani törekednek ama rendszerrel, hogy csak igérjék az általános, unalmasmasságig hangoztatott jó, helyes és eszményi reformok létesítését, hogy azután teljesítés helyett, vagy lelépésükkel dokumentálják azt, miszerint képtelenek programjukban kifejtett ideális céljait megvalósítani, vagy pedig hivatkozva az általános bünbakra: „az ország szorult pénzügyi viszonyaira”, ígéretük alól kibúvót keressenek.

Wekerle, Baross, Csáky, egyik sem ígért valami eldöradói boldogságot a vezetésük alatt álló ügyekben, de reális alapon nyugvó előterjesztésük annál nagyobb elismeréssel találkozott; s már észrevehető, hogy a kifizűzött cél megvalósításához lépésről-lépésre közelednek s reményt nyújtanak, hogy a kezdethez méltó szellemenben azt folytatni s fejleszteni is képesek lesznek.

De talán egyik újonnan kinevezett miniszter felé sem fordult az ország figyelme oly osztatlanul, mint Szilágyi Dezső igazságügyi miniszter felé.

Az alaptalan ígéretekben sokat csalódott s közel két évtized óta folyton *gyökeves* reformokat sürgető jogász világ Szilágyinak Pozsonyból igazi államférfiúi tehetséggel országga boesájtott igazságügyi expozéját kitérő örömmel, de némi aggodalommal is üdvözölte; igen, némi aggodalommal, mert e programban szinte csak általános elveket látott, melyek megvalósításának megmérhetlen nehézségei előtte lebegtek, anélkül, hogy a megvalósíthatás módjára csak a legkisebb utmutatást is nyert volna.

E hiányt pótolta Szilágyi Dezső május hó 29-én az igazságügyi budget tárgyalása alkalmával tartott nagyszabású s kitünő dialektikájú beszédjével. Mintegy lidere-nyomás alól szabadult fel e beszéd után az igazságügyi reformokért sóvárgó jogász és nem jogász közönség, mert itt egy liberális miniszter *megvalósítható s reális* alapon nyugvó expozéjával találkozott, ki világosan megjelölte az utat, melyen haladni fog s fennen hirdette, hogy szakít a multtal, az „örökkévalóságot kiesinyben előtűntető” hosszadalmas s e mellett számtalan hiányban szenvedő kiterjedt írásbeli eljárással, fokozatos *előhaladás*, s nem határnélküli *előnapolás* lesz célja.

Es e haladás már-már elodázhatlan, mert talán egy téren sem érezhető, nálunk a kívánt reformnak oly égető szüksége, mint ép az igazságügy terén.

Nézzük csak a polgári törvénykezést. Itt az országbirói értekezlet életbe léptette: „*Ideiglenes* törvénykezési szabályokat” 1868-ban egy új, ismét csak *ideiglenes*, noha rendszeresebb mű: a törvénykezési rendtartás váltotta fel, mely ellen mindjárt megjelenése után több oldalról fontos panaszok és észrevételek merültek fel.

Alig telt el egy év, már javításoknak szüksége volt érezhető, s mai napig nem kevesebb, mint öt nagyobb javaslat terjesztetett a képviselőház elé, anélkül, hogy ezek egyike is törvényerőre emelkedett volna.

Hasonló égető a reform szüksége az igazságügyi adminisztráció és a jogi törvényhozás nagy s fontos terén, melyek mindegyike radikális átalakítást kívánnak, mert sem a munkaerők szaporítása, sem a perorvoslatok megszorítása s egyéb módosítások nem segíthetnek a visszaéléseken s bajokon, hanem csak az egész rendszernek *teljes átalakítása* vezethet nálunk a kívánt célhoz.

S e mindenki által érzett újítások létesítésére kellett egy erős, öntudatos vezető kéz, s e vezetőt az ország összes pártjainak megelégedésére Szilágyi Dezsőben sikerült a kormánynak megnyerni, ki jelzett beszédében meggyőző, s eklatans bizonyítékot nyújtott az iránt, hogy lelépést az alaptalan ígérgetések teréről, hivatását átértve igyekezni fog fokozatosan igazságügyünket azon magaslatra emelni, melyen a modern európai igazságügyi politika áll!

Az egész ország több mint egy évtized óta aggódo várákozással tekintett mindezeideig Szilágyi felülmulhatlannak ismert államférfiúi tehetsége felé. Az ellenzéki oldalon vagy nem volt tere, vagy még nem látta elérkezettnek az időt sokoldalu tehetségét tényleg kifejtetni! Azok, kik politikai beszédjeit hallgatták, kik vele érintkeztek, kik az egyetemen utólrhetlen dialektikájú előadásait élvezhették, hazánk érdekében sajnálkozva csodálkoztak azon, hogy önálló, a közép-szerűséget messze tulszárnyaló ismereteit nem teszi közkinccsésé, nem boesájtja egy-egy nagyobb-szerű munkájában a közönség elé, míg végre most, engedve a feléje fordult általános bizalomnak, kilépett a tett mezejére, a magyar parlamentben ugyszólván hallatlan eredménnyel, s ugy a szabadelvű párt, mint a „saját neveltjére” büszke ellenzék zajos helyeslése mellett igyekezik most azt létesíteni, aminek megvalósítása másfél évtized óta utopiaként lebeg az ország előtt, hogy létesíteni fog, elég garancia arra Szilágyi multja, nemes ambíciója, s tapintatos fellépése.

Nem lehet célunk itt részletezni, hogy mi-ben állanak e reformtervek, mert ez nem egy hírlapi cikk, hanem hasábhokra terjedő értekezés keretébe is alig foglalható be.

Szilágyi Dezső a jogászvilág előtt is csodálatos szabatossággal s világos rendszerrel csoportosítá az igazságügyi adminisztráció terén fogantatba veendő lépéseit: a polgári törvénykönyv megalkotását, a büntető törvénynek novelláris megváltoztatását, a felső forumon a szóbeli polgári eljárásnak teljes életbe léptetését, s különösen a birói szervezet átalakítását s ezzel egybekapcsolt sokoldalu reformmunkálatokat.

Nyíltan kimondá, hogy szakítani akar a sok gyanúsításra okot szolgáltató *informálással*, véget fog vetni ama gyakorlatnak, hogy az első forumhoz, kezdő, ugyszólván a közönség kárán okuló, kiképezetlen bírák alkalmaztassanak, s a szóbeliség kiterjesztése által elérhetővé óhajtja tenni az ügyvédeknek és bíráknak kölcsönös közelebb hozatalát, hogy a tapasztalt és sokoldalu ügyvédi kar mintegy melegjága legyen a majdan nagyobb tekintélynek örvendő birói karnak, s hogy „egyes törekvő fiatal ügyvédek az alsóbb fokozatra, az ügyvédi karnak pedig megpróbált kitűnőségei a magasabb birói állásokba átvétessenek”.

Mind-mind szép, nemes s ami fő, rövid idő múlva meg is valósítható újítások, melyek mindegyikének előnyeit meggyőző érvekkel indokolta s helyes eredményeit világosan feltűntette.

S ily program után nemcsak a képviselőház minden árnyalatu pártja, hanem az ország minden közügyekért érdeklődő polgára elismeréssel fogadta Szilágyi e szavait:

„Nem jelszavak után indulok itt, hanem az a komoly meggyőződés vezérel engem s vezérli pártkülönbőség nélkül talán ezen háznak túlnyomó nagy részét, hogy egy teljesen megérlelt s biztos reform utjára akarunk lépni, a melynek eredménye igazságszolgáltatásunk terén valóságos s jelentékeny javulásnak fog bizonyulni.”

S ha Szilágyi tettereje s munkássága folytán e javulás mielőbb be fog következni, ugy ezen eredmény lesz Szilágyi Dezső szereplésének legszebb kimagasló pontja, mely annál nagyobb érdem lesz, mert közel 15 év óta, az igazságügy terén öt megelőző miniszterek hiába törekedtek e téren jelentékeny javítást elérni s a jogéletbe helyes rendszert behozni.

H. M.

A bajai állatkiállítás megnyitása.

Baja, 1889. május hó 30.

A Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület baromfi-kiállítással összekötött szarvasmarha-, juh- és sertés-kiállítását Baján május hó 30-án d. e. 9 órakor a város és vidéke közönségének meleg érdeklődése mellett s az egylet által felkarolt fontos közgazdasági érdekekhez méltó ünnepegyüttessel nyitattott meg.

A m. kir. állami ménlelep, melynek udvara és istállói szolgálnak a kiállítás színhelyéül, zászló-

diszt öltött. Már kora reggel nagy néptömeg lepte el a kiállítási telep környékét, 9 órára pedig szép számban gyűlt össze a látogató közönség is. Ekkor érkezett meg a kiállítási bizottság elnöke, Schmausz Endre, a bizottság alelnökének, Latinovits Pálnak, Koczkar Zsigmond országgyűlési képviselő, Deák Zsigmond, Latinovits Gyula, Poppovics Dusan főszolgabírák és a gazdasági egyesület több tagjának kíséretében. A ménlelep jelző harangja, majd Dankó zenekarának felharsanó riadója csakhamar összegyűjté a kiállítási telepen széttekintő közönséget, mely a kiállítási bizottság elnökét és tagjait lelkes ovációval fogadta.

A hivatalos elfogadás tisztét Drescher Ede polgármester teljesítette, meleg szavakban üdvözölve a kiállítási bizottságot s a gazdasági egyesületet, mint oly testületet, mely a közgazdasági fejlesztése által legfontosabb nemzeti és társadalmi érdekeink előmozdításán már is szép sikerrel fáradozott s melynek tagjai — ugymond — Baja város közönségének mindenkor igaz szeretettel és tárt karokkal fogadott vendégei lesznek.

Az üdvözölő beszédet lelkes éljenzés követte, mire Schmausz Endre, a kiállítási bizottság elnöke, tárgyilagos szakavatottsággal ismertette a gazdasági egyesületek céljait, mely egyesületek hazánkban, mint agrikulturn államban, fontos feladatok megoldására vannak hivatva. Beszéde folyamán utalt a lótenyésztés érdekében tett kormányhatósági intézkedések sikeres eredményére s ebből következtetve azon előnyre, mely a mezőgazdaság okszerű kultiválása és az állattenyésztés fejlesztése által a gazdasági egyesületek működése folytán hazánk népére háramlani fog. Az ország népe — ugymond — tőlünk, tisztviselőitől várja sorának jobbra fordítását; a korszellem elől el nem zárkozhatunk, mert lépten-nyomon utunkba kerül, de hozzánk csatlakozik, ha társul fogadjuk és magásra visz, ha követjük. Örömmel tapasztalta tehát, hogy Baja város közönsége, melynek falai közt a bács-bodroghvármegyei gazdasági egyesület ezuttal első alkalommal üté fel sátorát, megértette a kor intő szavát, s megköszönvén a szíves fogadtatást, a kiállítást megnyitottnak jelentette ki.

A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után a közönség, Rombay Dezső, a kiállítási bizottság ügybuzgó titkára vezetésével, a kiállítás megtekintésére indult.

A kiállítás 5 csoportra van osztva:
 a) magyar fajú szarvasmarha,
 b) nyugati „ „
 c) juhok,
 d) sertések és
 e) baromfiak csoportjára.

Kiállítatott:
 szarvasmarha 107 drb,
 juh 91 „
 sertés 80 „
 különféle szárnyas 226 „
 összesen 504 drb.

Főbb kiállítók: Rédl Lajos báró rasztinai uradalma, Chottek gróf futtaki uradalma, a kasszálási uradalom, a kalocsai érseki uradalom és Tornyai Schossberger Henrik selyp és nagy-kartali uradalma.

A szarvasmarha- és juhállomány nem szakember érdeklődését is felkelti. Br. Rédl és Vojnics Simon magyarfajú bikái, valamint Drescher Ede akklimatizált berni bikája kiváló szép példányok. A juhok osztályában Chottek gróf és a kasszálási uradalom merinói, Tornyai Schossberger Henrik képviselőjében Pick és Duller rambilyei juhai és Csihás Ferenc nagybirkái tűnnek ki. A sertés-kiállításban a báthmonostoriaknak (Rehák Nándor, Geiger Adolf, Horváth Pál, Szlavikovics János, Zsarnóczay József és Rabata Mihálynak) kiváló része van. Paukovich Ernő, ifj. Müller János, Narr Czirok Sándor (Baja) és Tománovics (Borsód) sertései is figyelemre méltók.

A kiállítás megtekintése után a gazdasági egyesület ig. választmánya a bíráló bizottság megalkotása céljából Schmausz Endre egyleti elnöklete mellett ülést tartott.

Az összejury elnökévé egyhangulag Schmausz Endre, előadójává pedig Rombay Dezső választották meg.

A kiállítási csoportokhoz képest a bíráló bizottság 5 osztályba soroztatott és következőleg alakult meg:

I. osztály. Elnök: Latinovits Pál, tagok: Bakay Dezső, Traub József, Müllender Tivadar, Pukovics Antal és Némay Ferenc. (Bírálja a magyar fajú szarvasmarhát.)

II. osztály. Elnök: Paukovich Ernő, tagok: Láng József, Ertl János, Csihás Ferenc, Schwarz László, Bibl János. (Bírálja a nyugati fajú szarvasmarhát.)

III. osztály. Elnök: Császár Ferenc, tagok: ifj. Müller János, Hallossy Ödön, Molnár József, Wzenteck Lajos. (Bírálata alá tartozik a juh-állomány.)

IV. osztály. Elnök: Drescher Ede, tagok: Szutrély Lipót, Scultéty János, Szobonya Bertalan, Horák István. (Bírálata alá tartozik a sertések felett.)

V. osztály. Elnök: Poppovics Dusan, tagok: Barthy Géza, Manhold István, Melles Károly, Szarka József. (Bírálata alá a baromfiak csoportja tartozik.)

A bíráló bizottságok előterjesztései alapján az összejury szombatán, június 1-én délután 5 órakor fog a díjazások iránt határozatot hozni s az eredményt vasárnap, június 2-án hirdeti ki.

A közönség a kiállítás iránt folyton meleg érdeklődést tanúsít; az erkölcsi siker minden várakozásnak megfelel s az anyagi is teljesen elégséges lesz.

A kiállítási bizottság tiszteletére este a lőkerben 120 terítékű bankett tartatik.

Baja, 1889. június 2.

A jutalmazás és berekesztés.

A kiállítási Schmausz Endre kiállítási bizottsági elnök f. június hó 2-án d. e. 10 órakor a jury által megítélt díjak kiosztásával zárta be:

A m. kir. állami mentelep nagy udvarán szépszámu közönség gyűlt ez alkalommal össze és személyesen vagy megbízott által képviselve jelen volt a kiállítók nagyobb része is, kikhez Schmausz Endre bizottsági elnök az állattenyésztés további fejlesztése érdekében buzdító beszédet intézett, majd örömmel konstataulta a kiállítás sikerét és köszönetet mondott ama készségért, mellyel Baja város közönsége, különösen Drescher Ede polgármester, valamint a kiállítók a gazdasági együletet nemes intenciókkal bíró törekvéseben támogatták.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Rombay Dezső titkár a bíráló bizottságnak a díjazások érdekében hozott határozatát olvasta fel. A jury a következő díjakat és okleveleket ítélte oda:

Az I. csoportban (magyar fajú szarvasmarha)
a) bikákért: az 1. díjat (150 frank) Vojnich Simonnak (Szabadka), a 2. díjat (100 frank) br. Rédl Lajosnak (Raszafina), a 3. díjat (50 frank) dr. Haynald Lajos kalocsai érseknek;

b) bikaborjúkért és tinókért: az 1. díjat (50 frank) br. Rédl Lajosnak, a 2. díjat (30 frank) gr. Chottek Rezsőnek (Futtak), a 3. díjat (20 frank) a kisszállási uradalomnak; ezenfelül arany oklevelet: br. Rédl Lajosnak, gr. Chottek Rezsőnek, a kisszállási uradalomnak; ezüst oklevelet: dr. Haynald Lajosnak és ifj. Müller Jánosnak;

c) községi bikákért: elismerő oklevelet Baja városnak; 30 frankot Csataalja községnak és 20 frankot Bátorostor községnak;

d) tehénkért: az 1. díjat (120 frank) Vojnich Simonnak, a 2. díjat (80 frank) br. Rédl Lajosnak, a 3. díjat (50 frank) a kis-szállási uradalomnak, a 4. díjat (30 frank) dr. Haynald Lajosnak; végre

e) tiszó borjúkért: az 1. díjat (50 frank) gr. Chottek Rezsőnek, a 2. díjat (30 frank) br. Rédl Lajosnak, a 3. díjat (20 frank) ifj. Müller Jánosnak.

A II. csoportban (nyugati fajú szarvasmarha) nyertek: Arany oklevelet: Drescher Ede (Baja); Bakay Dezső (Kumbaja) 100 frankot és ezüst oklevelet, Weszelewszki Antal (Katymár) 30 frankot.

A III. csoportban (juh) nyerték: az 1. díjat a kisszállási uradalom (husfajtájú keresztezés), a 2. díjat gr. Chottek Ottó, a 3. díjat Popovits Dusan (Kis-Sztapár), a 4. díjat Zsákity Ráda (Kis-Sztapár).

Elsőrendű díszoklevelet nyertek: Pick és Duller cég (Rambouillet tenyész anyagért) és tornyai Schossberger Henrik.

Dieserő okmányainak lettek kitüntetve: Csihás Antal, Knipf József, Németh László és Zrinyi István.

A IV. csoportban (sertések) a következő díjak és oklevelek ítéltettek oda:

I. díj (50 frank aranyban) ifj. Müller Jánosnak, kitünő tenyészképességet ígérő mangolica tenyészokocáért.

Díszoklevelet nyertek: Pick és Duller tenyészállat importeur cég (Budapest), Paukovits Ernő (Baja), Heinze Albert (Kis-Sztapár).

Elismerő oklevelet nyertek: Csihás Antal (József-háza), Tománovits Ferenc (Borsód), Györfly Sándor (Szent-István).

Haladási oklevelet nyertek: Szlavikovits János és Horváth Pál (Báth-Monostor).

Péndzjakat nyertek: Nagy Czirok Sándor (Baja) 30 frankot, Rabata József (Báth-Monostor) 20 frankot, Zsupánszky Lyubomir (O-Szivac) 20 frankot, Rehák Nándor (Báth-Monostor) 10 frankot, Geiger Adolf (Báth-Monostor) 10 frankot és Sztetela Antal (Krusevlya) 10 frankot.

Az V. csoportban (baromfi) nyertek:

a) tyukokért: Wagner Hermína (Budapest) 30 frankot, Findeis Guidó (Hetzendorf) 20 frankot, Palich Izabella (Erlach) 10 frankot, Dobrik Lajos (Miskolc) 10 frankot; I. oszt. oklevelet: Wagner Hermína, Palich Izabella, dr. Dirner Lajos, Findeis Guidó, Dobrik Lajos; II. oszt. oklevelet: Palich Izabella, Czukás Ferenc, Deák Zsigmondné, Freidich János, Findeis Guidó; III. oszt. oklevelet: dr. Dirner Lajos, Findeis Guidó, Varga Vince, Behák Nándorné, Freidich János, Pukovics Antal;

b) galambokért: Sterk Nándor (Bács-Almás) 20 frankot, Hines Gábor (Budapest) 10 frankot, Wagner Hermína (Budapest) 10 frankot, Heller János (Baja) 5 frankot, Weisel Vilmos (Budapest) 5 frankot; I. oszt. oklevelet: Hines Gábor, Weisel Vilmos, Wagner Hermína, Heller János, Mrakovits György; II. oszt. oklevelet: Löwy László, Deák Zsigmond, Kovacsits Károly; III. oszt. oklevelet: Wagner Hermína, Lepsitz Pál;

c) kacsákért: I. oszt. oklevelet: Deák Zsigmondné; II. oszt. oklevelet: Schwarz Elvira; III. oszt. oklevelet: Spitzer Simon, Oszvald Ferenc, Heinze Albert.

A megítélt díjak a jelen volt kiállítóknak aranyban átadottak, s ezzel a zártnapp a kiállítási bizottság életével befejeztetett.

R. I.

Hirek.

Áthelyezés. Papp Ferenc m. kir. honvédelmi nagy városunkból Oravicára helyeztetett át.

Megalakulás. A kereskedelmi középiskola felügyelő bizottsága szombaton alakult meg s elnökévé dr. Margalits Ede főgimnáziumi igazgatót, jegyzőjévé Krbek Arnold tanárt választotta.

Pályázat. A város-kereszt egyet folyó évi július hó 1-én az Erzsébet-kórházban új betegápolónői tanfolyamot nyit. Az írásedésben levő 10 helyre pályázhat minden kifogástalan erkölcsű nő 20—40 életév között, ha kellő minősítéssel bír. A folyamodványok akár közvetlen, akár a főkegyletek útján az egyet igazgató-ságához (Budapest II. lánchíd utca 1. sz.) legkésőbb június hó 18-ig terjesztendő be és azokhoz a következő okmányok mellékelendők: a) keresztlevél, illetőleg anyakönyvi kivonat; b) ha az illető kiskorú vagy férjhez, beleegyezése a férjnek, szülőknak vagy gyamnak; c) erkölcsi bizonyítvány; d) hiteles bizonyítvány arról, hogy magyarul és esetleg németül beszélni, írni, olvasni tud és kellő felfogási képességgel bír; e) hatósági bizonyítvány a folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról; f) egészségi és himlőoltási bizonyítvány. Közlebbi felvilágosítás az egyet igazgató-ságnál nyerhető.

Kirándulás Parisba. A m. kir. államvasutak városi menetjegy-irodája folyó évi július hó 2-án kirándulást rendez Szabadkáról Parisba és vissza következő rendkívüli mérsékelt árral: Ellátás nélkül: I. oszt. 120 frt 50 kr, II. oszt. 81 frt 40 kr, III. oszt. 55 frt 30 kr. 8 napi teljes ellátással Parisban: I. oszt. 200 frt 50 kr, II. oszt. 147 frt 40 kr, III. oszt. 110 frt 40 kr. E jegyek 45 napi érvényességgel bírván, a visszautazásnál, mely a Schwajceon át történik, az utazás bármely állomáson megszakítható. Az utazó közönség kényelmére csak korlátozott számú utasok vehetnek a kirándulásban részt, miért is kérjük a minél előbbi jelentkezést. Jelentkezés alkalmával 50 frt előre lefizendő. Bővebb felvilágosítással és részletes programmal az iroda szívesen szolgál. A magy. kir. államvasutak városi menetjegy-irodája Szabadkán.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város tanácsa részéről a vadászati és lövegyver birtokosok az 1883. évi XXIII. tör. 14. §-a alapján ezennel felhívattak, hogy fegyvereiket a városi adóhivatalnál az ott díjtalanul nyerdő bejelentési íveken f. e. június hó 20-ig jelentsék be; az ezen bejelentést elmulasztók ellen a hivatkozott t. c. 43. §-ában jelzett bírság fog alkalmaztatni. Zombor szab. kir. város tanácsa 1889. évi május hó 29-én. Dr. Csihás Benő, polgármester.

A városi fogasztási ügy és javadalmak kezelőinek jutalmazási ügye a május 29-iki közgyűlés 8-ik pontja alatt némi félreértésekre adott alkalmat. Ugyanis a kezelő választmány előterjesztése szerint az volt kivétel, mintha a jutalmazásra ajánlott mindhárom egyén ingyen, esupa ambicióból szolgálná a várost. Az elnöki székben nem is késett a helyesbítés, megjegyezve, hogy Vuits és Adler városi alkalmazottak s őket a város, mint a saját embereit, bármely tetszése szerinti hivatalban használhatja. Egyedül Zsivánovits ur az, aki csakugyan ambicióból s évek óta közmegelegedésre vezet, mint főnök, a javadalmi kezeléséget; és így az ő ebbeli működése az általános bizalom folytán most is ép úgy, mint eddig évek hosszú sora óta, felül áll minden gáncson. Így tehát az előbbi két egyén működésére vonatkozólag multkor kockáztatott megjegyzés Zsivánovits urra, mint ki amazoktól teljesen különböző viszonyok között csakugyan önzetlenül működik, éppenséggel ki nem terjeszthető. Szerk.

A Ferenc-eszatorna-részvénytársaság f. hó 1-én délelőtt tartotta évi közgyűlését Ullmann Károly Pál elnöklete alatt. A felolvasott évi jelentés szerint a Ferenc-eszatorna 1888. évi forgalma 88,153 forint tiszta jövedelemmel zárattat le, a mely összeg a megelőző évhez hasonlítva, 5000 forintnyi többletet mutat, bár a tursulat még most is hiába várja a Bega, vukovár-samaci eszatorna kiépítését, a melyektől jövedelmének alapos javulását várja. Hozzájárult a közgyűlés az igazgatóság a béli indítványához, hogy a rendelkezésre álló tiszta jövedelemből az elsőbbségi kölcsönkötvény birtokosainak 1 százalék fizetessék ki, a fenmaradt összeg pedig tartalékba tétessék. A fölmentvényeket természetesen megadták, végül pedig Rajkai Frigyeszt újlag megválasztották felügyelő bizottsági tagnak.

Pótvásár. A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium f. évi május hó 20-án 25959. számú intézvényével Hegel Vilmos feketehegyi vásárlólónak a község által pártolt kérelmére, megengedte, hogy Feketehegy községében a f. évi május hó 5-ére esett, de elmaradt országos vásár helyett f. évi június hó 17-én pótvásár tartassék. Kelt Zomborban, 1889. évi május hó 29-én. Az alispán helyett: Karácson Gyula, főjegyző.

Német telepítvények Boszniában. Boszniában már több német falu alakult, többnyire északkeletre tartományban vannak szerze-szt. Doberlin és az Unna mellett bánági svábok alapítottak új tanyát, ugyanezek vetették meg a Ferenc-József gyarmatnak is alapját, melyeknek most már 700 lakosa és iskolája is van. A bacs-kai svábok is már szállingóznak Boszniába, mert sokan kiszorulnak már onnan. Nagy nehézségbe ütközik a bacs-kai telepítés a miatt, hogy Boszniában nincsen gazdátlan birtok. Az erdők állami tulajdon képeznek ugyan, de nagyon sok áldozatba kerülne az irtás és művelhetővé tévés. Egyes emberek azonban, mint a bacs-kai svábok is, a kik pénzzel költöznek oda, a mohamedán nagybirtokosoktól vehetnek földet.

Körrendelet. Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter. Minthogy a Pasteur-féle lépfene elleni oltások iránt a gazda közönség körében az érdeklődés napról-napra fokozódik, szükségesnek találtam ezen kérdést szabályozni, és ily módon az 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában, hivatali elődóm által m. évi október hó 15-én 40,000/V. 1889. sz. a. kibocsátott rendeletnek, a lépfenére vonatkozó szakaszait kiegészíteni. Ennek folytán tehát arról értesitem a törvényhatóságot, hogy: a) az állatbirtokos határozott kívánságára, a lépfene elleni beoltást a hatóság megengedheti; a beoltásnak azonban a hatósági állatorvos felügyelete alatt kell történnie és a beoltást csakis okleveles állatorvos végezheti. Oly uradalmakban, hol kellő szakképzettséggel bíró gazdatisztek vannak alkalmazva, a lépfene elleni oltásra szintén a hatóság engedélye kérendő ki és az oltás a hatósági állatorvosnak is bejelentendő, de az oltás az állatorvos közbenjötté nélkül is eszközölhető: b) a lépfene ellen beoltott állatok, a lépfene gyanújában álló állatokra nézve egyenlő ellenőrzés alá esvén, a beoltott állatokra nézve is a hivatkozott végrehajtási rendeletnek 165. és következő §-ai irányadóak és azon istállóknak, a hol el vannak helyezve, fertőtlenítendő; c) az állatorvosok és gazdatisztek az általuk végzett oltások eredményéről, az ide esotolt minta szerint kimutatást készítenék és azt minden év végével a törvényhatóság útján hozzám felterjeszteni tartoznak. Minthogy a lépfene elleni oltások eredményéről, az évek során át nagyszámu állatokon végzett oltások alapján lehet csak majd biztos ítéletet alkotni, az oltást végző állatorvosoktól és illetőleg gazdatisztektől elvárom, hogy ezen statisztikai kimutatást a legnagyobb pontossággal fogják egybeállítani Azon célból, hogy a lépfene elleni oltásoknál lehetőleg egyöntetű és szabatos eljárás biztosításáért, a budapesti m. kir. állatorvosi tanintézet által elkészített oltás technikájának leírását, melyet, az oltást végzők használatára ide mellékelve megküldök. Fölhívom a törvényhatóságot, hogy a jelen leiratotnak közzététele és annak pontos foganatosítása iránt intézkedjék. Budapestben, 1889. évi május hó 20-án. Gróf Szapáry s. k.

Orvttamadás. Mult hó 26-án éjjel az apatini erdészeti hivatalnál mint díjnok alkalmazásban álló Sóska Gyula, zombori földnök, háza menet, több gázenber által megtámadtatott és három késszarrással veszedlyesen megsebesített. Az ismeretlen tettesek ellantak. Nyomozásuk erélyesen eszközöltetik.

Szerencsétlenség. M. hó 30-án este Apatinban Bárdos István és Uri Mihály felültek egy kis esonakra, hogy azon a Dunán túl fekvő „Hutti“ nevű vadászlakba evezzenek. A esonakázók, a kik meglehetősen be voltak rugva, csak későn vették észre, hogy a „Széchenyi“ nevű gőzös feljök tart. A kikerülés már lehetetlenné vált, a gőzös szétörte a esonák egyik falát és a két szerencsétlen eltűnt a habokban. Csak nagy nehezen sikerült a gőzös személyzetének az egyiket, Bárdos Istvánt, megmenteni, a másik azonban a hullamokban lelte sírját.

Rendőri hírek. Gyujtogatás büntetvével vádolt Schwarc Márkus, Tolnamegye, bonyhádi születésű 43 év körüli, izraelita vallású, nős, de nejétől külön válva él, mészáros, termete magas, haja, bajusza és telt szakállá barna, ismertető jele, hogy meghajlottan jár és kissé bambá kinézésű, beszél magyarul és németül, Feketehegyről ismeretlen helyre távozván, megkerestetnek az összes hazai bíróságok és hatóságok, hogy nevezett nyomoztatni és az alulírt kir. jbirósághoz kísértetni sziveskedjenek. Topolyai jbiróság. — Szakacsics György, zalalóvi születésű, 20 éves, r. kath., alacsony termetű, hosszú, gesztenyes hajú, sárga szemű, rendes orru és száju, különös ismertetőjele nincs, szmos testitértés miatt jogerejüleg elítelt pincér, ismeretlen helyre távozott, felhívattak az összes hazai bíróságok, nevezett hatóságok területén nyomoztatni s feltalálása esetén Szabadkára leendő kísérés végett a legközelebbi kir. ügyészségnek átadni. Szabadkai trvszek.

Esküvő. Wittmann József kulai járásbírósi irnok mult hó 25-én vezette oltárhoz Bognár Irma kisasszonyt Kulán.

Becsapott a villám. Topolyáról írják: Tegnap azaz május hó 30-án délután 1 1/2 órakor a helybeli zsidó hitközséget igen nagy esapás érte. Ugyanis a főutcában levő zsinagógába a villám esapott és úgy a háztetőn mint belsejében nagy rombolásokat vitt véghez. A háztetőből kiáramló por és füstfellegekből mindenki azt következtetett, hogy tűz van; a miért is megluzták a harangokat, a tűzoltók fuvatták a vészjelt és a legénység az oltószerekkel a szerencsétlenség színhelyére vonult. Itála az égne, hogy a villám nem gyujtott, különben a tűz az uralkodó szél mellett nagy pusztításokat tett volna. Hogy a sujtás mily erővel történt, kiderült abból, hogy az a kemény anyagból épült zsinagóga női karzatának vakolatát letördelte, a esillárokat ledobta, gerendákat szétzúzott és a díszítéseken nagy kárt okozott. Felémilitjük, hogy 1/4 órával a katasztrófa előtt a hívek isteni tiszteletre gyűltek egybe és kevéssel előtte távoztak onnan és hogy, noha a templom udvarban a gyermekek játszottak, embernek baja nem esett. Az amugy is fentartásával küzdő hitközség ezen váratlan szerencsétlenség folytán a zsinagógát csak nagy erőfeszítéssel fogja renoválhatni.

Névmagyarosítás. Glieckstál Amália férj. Burán Jenőné zentai illetőségű, ugyantottani lakos, vezetéknévének „Gombos“-ra kért átváltoztatása bellégymiszteri rendelettel megengedtetett.

Öngyilkos. Özv. Kohn Netti bajai lakos, 18 éves Malvin nevű leánya f. évi május hó 21-én d. u. 2 óra tájban a Deák-Ferenc eszatorna torkolatánál öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott és nyomtalanul eltűnt. Személyleírása: neve Kohn Malvin, születéshelye Almás, lakhelye Baja, kora 18 éves, vallása izr., termete közép, arca hosszú, haja barna, szemei barnák, szemöldöke barna, orra rendes, szája szabályos, fogai épek, foglalkozása varrónő, ruházata piros karton karikás derék, bordó szoknya, lábán kék harisnya és enngös boricipő, különös ismertetőjele a jobbkez hüvelykujja sebb hely fordástól vékony. Bajai rakpitányaság.

Elveszett tárgyak. Molnár Antal bogojevai lakosnak egy 143 cm. magas, 15 éves sárga kanca és 1 darab 139 cm. magas, 13 éves vörös deres paripa, Rumi László ugyanottani lakosnak pedig egy 8 éves fekete hámos kanca és egy szintén fekete hámos kanca lova elszökött. Apatini szbiró.

A szabadkai negyedmillió lopás. Hénapok múltán most érkezik az első hír a szabadkai negyedmillió tolvajokról, a kiket a zombori esendőség fölledezt. A mióta egyet, vagy talán kettőt is elszalasztottak a fogságba zárt gyanús emberek közül, a tudósítások régi forrásból nem hallottunk felőlük semmit. Most is Halasról kapjuk a hírt, hogy az odaváló rendőrség egy jelentéktelen betörést vizsgálva, olyan emberekre bukkant a kik összekötésében voltak a szabadkai híres tolvajokkal. Az a betörés a múlt hónap elején történt s mindössze száz forint értékű ruhákat és ágyneműket loptak el. A betörés gyanúja egy jómódu halasi gazda, Horváth-Rosszesont Mihály ellen fordult, a kit Szári László rendőrbiztos le is tartóztatott. A rossz hírű nem sokáig tagadta, hogy a lopott holmit ő szállította egy kisebb bácskai városba. Székér Pál rendőrkapitány időközben azt is kiderítette, hogy Horváth-Rosszesont Mihály május első napjaiban egy darab ezres bankjegyet Puszta-Kulán volt elrejtve, a honnan Maczankó György a híres betörő, néhány tásra segítségével ellopta. A esendőség ezen nyomon fedezte föl a tolvajokat s el fogta Maczankót is, a ki azonban a magyar-kanizsai fogházból megszökött. A halasi rendőrség megtudta Horváth Mihálytól, hogy ez a régóta körözött betörő, székése óta már két ízben is megfordult az ő halasi házában. Legutóbb két hétig tartózkodott nála s akkor adta az ezer forintot is. A dolog többi része a vizsgálat érdekében nem közölhető. A halasi rendőrség méltán reméli, hogy Maczankó György nemsokára kézrekerül.

Himen. Kölber es. kir. huszárfőhadnagy Baján eljegyezte Latinovits Lázár bájós leányát, Hermin kisasszonyt.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város központi választmánya részéről közhírré tétetik, miszerint az országgyűlési képviselőválasztók 1890-ik évi érvényes jegyzékének összeállítására az egyes özszeirő küldöttségek által f. évi június hó 5. 6. és 7-ik napján az alábbi helyeken fog összehívótati: 1. A belvárosban a városháza nagytermében. Özszeirő küldöttségi elnök: Reitter Nándor. 2. A felsővárosban a Vitéz-utcaiban lévő Velel-féle koresmában. Küldöttségi elnök: Dr. Gertinger Pál. 3. Szelenese külvárosban a Galamb-utcaiban lévő Fehér-Galamb vendéglőben. Küldöttségi elnök: Kozma László. 4. A Búnát külvárosban Szivai uton lévő Bosnyák Fülöp-féle koresmában. Küldöttségi elnök: Thursky Jenő. 5. A Cservenka külvárosban a Nemesmilitári uton lévő Konyovits Szimón-féle koresmában. Küldöttségi elnök: Maximovits Szilárd. Kelt Zombor szab. kir. város központi választmányának 1889. évi május hó 13-án tartott üléséből. Dr. Csibás Benő s. k. a közp. választmány elnöke. Dr. Gertinger Pál s. k. a közp. választmány jegyzője.

Gazdátlan tárgyak. Folyó évi május 6-án a bácsi községi erdőőr egy 146 cm. magas, 10 éves, pej, hoka, hátsó jobb lábára kesse, balról hátul NN bélyegű hasas, gazdátlan kanca lovat fogott fel, mely a következő éjjel a községi istállóban megellett. Hodsági szbíró.

Elvi határozat iparügyekben. Segélypénztárak létesítését a békéltető bizottság segédtagjainak választására összehívott ülésen a segédtek többsége határozta el. A segélypénztár alapszabályait a békéltető bizottság iparos és segédtagjai az iparhatósági biztos által egybehívott és elnöke alatt tartandó ülésen állapítják meg (ip. törv. 142. §.). Az alapszabályok megállapítása és jóváhagyása után a békéltető bizottság az alapszabályok módosítását saját hatáskörében nem eszközölheti, ha az alapszabály módosítása iránti határozat-hozatal a segélypénztár közgyűlésének tartatott fen.

O-Becséről írják: Dörner Márton felfüggesztett bíró ellen a további bünyválti eljárást az újvidéki kir. törvényszék beszüntette, ellenben Peschitz Jenő mérnök és Nagy Csónka Péter ács ellen a vádat fentartva, legközelebb végtérvalóság fog kitűzteni. — A tüzészek nálunk és Földváron napirenden vannak. — Szent-Tamásan egyik esküdt ellen fa-lopás miatt feljelentés tétetett, a feyelmi eljárás ellene megindítva van. Olyanfélét beszélnék, hogy a községi első bírónak már máskor is gyanúja volt az esküdt irányában, de a gyanuhoz teljes bizonyítékokkal nem rendelkezvén, feljelenteni nem merészelte. Másrészt az esküdt a bírót holmi leleplezősekkel fenyegetvén, az előbbi nagy zavarban volna. Majd elvállik! — A szent-tamási bíróról még az is nevezetes, hogy hivatalos eljárásból kifolyólag netán irányozott támadtatások ellenében egy talizánt hord folyvást a zsebében s bármily alapos vagy alaptalan interpellációra kibuzza a zsebéből, ünnepelesen felmutatja s a hívek legnagyobb megfélemlítésére kimondja, hogy ez az ő lemondási okmánya. Borzalmas esend követezik ezen lesújtó nyilatkozatra, a bíró ur sürri szempillái megmelegzedülnek, várja a bekövetkezendőket, és oh! halátlanság ne továbbja! nem azt hallja, hogy „maradjon“, hanem „eljen! rég vártuk s helyesen cseleksz!“ A bíró ur szempillái könnyű jelenik meg s lassankint lepörög ősz bajuszára, a talizman pedig visszavándorol a zsebbe, hogy még számtalanszor újra megjelenjek a hívek elrettentésére. Hát bizony halátlan nep ez a szent-tamási! Nem veszi figyelembe, hogy mennyi plajbászt, tollat takarít meg a bíró évenként, nem hogy sirva könyörögnének a bíró urhoz, őt maradásra kérvén, hanem — rüt halátlanságból még titotteleg nyilatkozik oly értelemben, hogy szívesen venné távozását. Nagyon-nagyon nehéz az embernek mindenki tékzését egyformán kinyerni, erre még a szent-tamási közkedvelt bíró sem képes! — A napokban Pankovics István szent-tamási földbírtokosnak szállása mindenestől együtt legett. Még a tulajdon ruhái, papírjai is mind benégték. A tettes eddig kípauhatolható nem volt. — Olvasom a lapokban, hogy a szegedi országos dalártnapélyre a mi dalárdánk is megjelenni és közreműködni akar. Nem korán van még ezen megpróbálkozás? Még igen fiatalnak tartom dalárdánkat arra, hogy országos erővel együtt való szereplésre vállalkozzék. Igen jó az ilyen dolgot nagyon-nagyon megfontolni. — Az új halászati törvény folytán a halászat bérlok strájkolni készülnek, mert a szerződés megkötése alkal-mával nem volt szó arról, hogy centiméterekre óriási kiadások merülendének föl! — Petrovovszelléről rég nem hallottunk se jót, se rosszat. Hála Istennek! — O-Becsén annyi szép új ház épült, hogy ma-holnap nagyvárosias kinézés lesz a jelenlegi nagyközségnek. S.

Öngyilkosság. Szabadkán Julász György mult hó 26-án délben egy rozsdás régi pisztollyal föbe lötte magát és rögtön meghalt. Az öngyilkosság oka életunság.

Gyászír. Angyal Nándor vármegyei nyug. közig. irnok, május hó 27-én a budapesti országos tébolydában elhunyt.

Rendőri hírek. Szreac Száva, lopás miatt feljelentett volt felső kovilyi lakos, 29 éves, beszél szerbül, haja fekete, nagysága közép, testalkata gyenge, arca hosszús, arszine barnás, homloka magas, szemöldöke fekete, orra rendes, szája rendes, fogai épek, bajusza szőke kicsi, álla rendes, szeméi fájósak, latartóztatandó s az újvidéki kir. ügyészséghez átíkerendő. Titeli járásbírósg.

Gyógyszertár vétel. A sztanisiesi személyes-jogu gyógyszertárt megvette Beke Gyula vármegyei főszámvevőnek lasonnevű gyógyszerész fia, s azt e hó folyamán át is veszi.

Sport. A június 1-én a bezdáni uton lefolyt 32 km-es versenyyalaglón négyen vettek részt. Az indulás 3 óra 10 perckor volt. Bezdában a 16 km-re levő fordulóponthoz Hartmann Miksa ur 4 óra 54 perc 1 mp-ko, vagyis 1 óra 44 p. 1 mp. alatt (egy kilométerre átlag 6 p. 30 mp. esik), Szemző Károly ur 4 óra 54 p. 30 mp-ko tehát 1 óra 44 p. 30 mp. (átlag 1 km-re 6 p. 31 $\frac{1}{2}$ mp.) alatt, Kobelrausch Gyula ur 4 óra 55 p. vagyis 1 óra 45 p. (átlag 1 km-re 6 p. 33 $\frac{1}{4}$ mp.) alatt és végül Kikindai Aladár ur 5 óra 11 perckor tehát 2 óra és 1 p. (átlag 1 km-re 7 p. 33 $\frac{3}{4}$ mp.) alatt érkezett be. Visszajövet Szemző és Kikindai urak a 24 illetve a 22 km. után kiállottak a versenyből. Elsőnek Hartmann ur 6 óra 53 p. 5 mp-ko tehát 3 óra 43 p. 5 mp. (átlag 1 kilométert 6 p. 58 $\frac{1}{4}$ mp.) alatt, vagyis óránként 8 km. 606 m. átlag sebességgel érkezett be, másodiknak Kobelrausch Gyula ur 7 óra 12 p. 30 mp-ko vagyis 4 óra 2 p. 30 mp. (átlag 1 kilométer 7 p. 34 $\frac{1}{4}$ mp.) alatt vagyis óránként 7 km. 918 m. sebességgel.

Halálozás. Nagy kort ért nő halt el a napokban Sztanisieson özv. Hefner Gáspárné, 94 éves volt s utódlal között egy 72 éves leánya is siratja.

Közérdeku miniszteri határozat. Pusztának nevezett területnek valamely községhez csak köz-igazgatásilag csatolt minőségét azon körülmény, hogy a telekgyűzőkönyvbe pusztának van bejegyezve, meg nem állapíthatja. — A közös tulajdont képező birtokra nézve a legelvetési jogosultság és arány megállapítása — a menyiben az illető birtokokok maguk között megegyezni nem tudnak — eskis bírói uton eszközölhető.

Helyreigazítás. Lapunk 41 számában megjelent „a volt tiszai koronai kerületéről“ szóló cikkekre vonatkozólag, egy az ügy lebonnyolításában éveken keresztül közreműködő, hitelt érdemlő férfitúl értesültünk, hogy a váltásdíjat nem 1.200.000 forint, hanem 1.300.000 frt és a kegyuri terhek elvállalása képezte, mi szintén számításba veendő. Továbbá, hogy e váltásdíj nem 1871-ben, hanem 1870. évi február hó 26-án történt meg. Az igazság érdekében szívesen közöljük e helyreigazítást.

Harkany fűrdőben a fűrdő vendégek száma f. é. május 30-ig 418, az áttazó vendégek száma pedig 382.

Pályázat. Zombor sz. kir. város középkereskedelmi iskolájának évi 900 frtyi javadalmazással rendes tanári állásra pályázót nyitottat június hó 24-éig.

Részleges tisztújítás volt Szabadkán a városnál. Megválasztottak: arvaszéki ilnökék Vojnich Félix közyám; helyere Milassin Ignac. Oszályjegyzőkké Lyubibratic Kelemen, dr. Vojnits Dező és Dulits Antal. Számvizsgálóvá Hubay Gyula, Pukovics Dénes. Számtisztte Tary István, adópénztári tisztte Szudarovits József, ügyvezetővé Raits Milán. Másnap, azaz május hó 30-án megválasztottak: könyvvezetőnek: Lázár Ferenc; pénztárnoknak: Sztipits Dániel, ellenörnek: Ludaeis Vitomer; segédadottistekké: Páncsits Alajos, Létmányi Miklós, Kolonics Károly, Szentderovits Ödön, Kammerer Mihály, Vojnics Béla és Paulik Béla; I. oszt. irnoknak: Rieger Antal; II. oszt. irnokká: Kulnesics Simon, Dulits Máté, Gabries Vince, Romics Pál, Milassin Andor, Sinkó Antal, Pukovics Antal, Weisz Miksa, Vojnits István és Szabó Sándor; adó-végrehajtókká: Csövies Márk és Landauer Bertalan; utóbiztosokul: Berovics János és Marianovits Máté; I. oszt. jav. biztosokká: Bozsákovics János, Rieger Ödön, Lepedát Koszta és Csáko Ferenc; II. biztosokká: Mailänder Sámuel, Limbek Lajos, Krnyájszki Kójo és Kopunovics Máté; I. oszt. vámpénztárnokká: Oláh Lajos, Száresevics Félix, Szekulics Ferenc, Jóó Károly, Rigó János, Zvekanovics Mihály és Pertics Jakab; II. oszt. vámpénztárnokokká: Balázs piri Ferenc, Petting Péter, Polyakovics Rókus, Simonfi és Lovrics Mátás; vámpénztári ellenörökké: Irsai József, Halász Antal, Szudarovits Lázár, Nagyhegyesi István, Vojnics hajdu Jakab, Mazács Antal és Milodanovics János. Ilyen esendes és egyhangu tisztújításra Szabadkán senki sem emlékezik.

Zenta, 1889. május 29.

Egy iskolában két iskolászek.

Rég ideje annak már, hogy a nyilvánosság előtt a „Bácska“ tisztelt lapjain nem jelentem meg, mint sze, replek utólag ez uttal ismét; de városunkban a köz-ügyet illetőleg oly visszás és mélyen elszomorító állapot van napirenden, mit tovább is elhallgatni, azt a nyilvánosság elé nem vinni, s ez által arra a felsőbb hatóságnak, az illetékes köröknek becses figyelmét eleve fel nem hívni, részemről több mint mulasztásnak, bűnnek tartanám.

Azon reményben tehát, hogy tek. szerkesztő ur a kérdésben levő tárgyat híven leíró soraimnak nagyra-beesült lapjában helyt fog adni, közlöm a dolgot a maga egyszerűségében egy, a mint az a valóságban létezik, nem téve hozzá semmi magyarázatot s nem hallgatva el abból egy esipetnyit sem.

Az olvasót ember bizonyára ismer már a történelem után egy anyaszentegyházban uralkodó két ellenpápát, egy országban két ellen-királyt, kik egymás ellen uralkodtak, egyik a másikkal homlok-egyenest ellenkező rendelkezéseket s törvényeket diktáltak, hanem: hogy egy városban egy időben működő, ugyan-egy jellegű iskolákat intező két „ellen-iskolaszek“ állhasson fenn, hogy ilyen abszurdumot hallott vagy tapasztalt volna valaki, alig hiszem.

Ilyen csak — Zentán történéhetik meg! — kiált fel a tiszt. olvasó közönség.

Fájdalom! igen! . . .

De had írjam le, hogy jutottunk mi a legújabb-kor e sodaszülöttjéhez.

Ennek a története következő:

A városi képviselőtestület, a mostani uralmon levő,

az ugynevezett „függetlenségi-párti képviselő“ akaratából a f. é. május hó 11-én tartott közgyűlésen mind a 10 különféle bizottságra új tagokat választott, azok közé természetesen mind a saját embereit tiltette be.

Ezen közgyűlési ténykedést, azaz: együttesen mind a 10 bizottságnak újra való választását először is a városi tiszt. főügyésze; majd továbbá ugyancsak mind a 10 bizottságot egyes városi képviselők; végül a gymn. tanügyi bizottságot, a közs. iskolaszéket és az ipariskolai bizottságot — külön-külön — több városi polgár és képviselő megfélebbezte a megyei köztörvényhatóságához azon indokolás mellett, hogy a bizottságokat Zenta város képviselőtestülete 1887. jan. 24-iki közgyűlése 3 egymásután következő évekre választotta meg s így az illetőknek megbízatásuk csupán 1890. jan. 24-én jár le, vagyis: a mostani bizottságok választása nem egyéb törvénytelen s időelőtti erőszakoskodásnál.

Dacára annak, hogy a bizottságok ellen a többrendbeli felebbezések a tanácshoz beadattak, a városi polgármester a közgyűlés utáni 9-ik napon a közs. iskolaszéket megalakulásra összehívta és az — meg is alakult, elhőkke a pártvezért, Kozics Istvánt, jegyzővé Reitmann Ferencet választvann meg.

A többi bizottságok megalakulásáról ez ideig semmit sem hallani, azokkal várnak; és hogy az iskolaszék megalakítását, a népiszkolai ügynek kezéikhez való ragadását miért siettetették oly rohamosan? azt — most még egyelőre! — csak az mondhatná meg, ki a szívekbé és vesékbé beláthat!

E kérdés most csak ugy futólag vetvén föl — mire a válasz legkésőbb 1890-ben nem fog sokáig késmi — lássuk tovább, micsoda állapotot szült ezen fentebb leirt eselekmény.

A Kozics István elnökele alatt álló közs. iskolaszék nyomban hozzáfogott a különféle iskolai intézkedésekhez s többrendbeli meghagyásokat bocsájtot ki, hivatalos alakban.

Hát hiszen ez jó is lenne, ha fön nem állana a régi, az 1887. jan. 24. választott közs. polg. iskolaszék is, mely még ragaszkodik a mandátumhoz, s mely nem ismeri el az 1889. máj. 11-én választott közs. iskolaszék tagjait törvényes testületnek. Az irattár, pecsét ott van a régi iskolaszéknel, kinek elnöke Appel Ede, esp. plébános, mely a hiv. irattárt át sem is adja, míg a felebbezésre a felső forumtól a végzés meg nem érkezik. Sőt működését sem hagyja abban, hanem — magát a törvényes téren gondolva — tovább akar dolgozni a jó ügy mellett ép oly erővel, mint eddig.

Ezen Appel-féle iskolaszék már rég megállapította a vizsgák sorrendjét s azokra kebeléből kiküldte az elnököket.

A Kozics-féle iskolaszék is adott ki egy új vizsganaplót, kiküldve azokra elnökökül a saját embereit.

A városi tanácshoz, a népiszkolai igazgatóságához egyre-másra érkezik az Appel, majd Kozics aláírásával ellátott hivatalos iskolaszéki átirat, meghagyás stb. stb. A vizsgák napjai itt vannak; azokon mindkét küldöttség megjelenik és esetleg botrányos jelenetek játszódhatnak le az iskolában, a gyermekek előtt! . . .

Uram Isten! hová fog ez vezetni?! Fájó szívvel gondol erre Zentán minden komoly ember!

Es épen ezen fájó érzés volt az, mely engem hossz-szas tartózkodó állásomból ismét a nyilvánosság elé szölytött.

Vajha igénytelen s jóakaratu soraim ne kerülnék el a vármegyei kormányzó férfiak magas figyelmét! Az ő bölcseségével párosult erélye egyedül az, mely az itteni, fentebb vázolt szomorú folyamatot a maga rendes medrébe képes visszatérteni idejekorán, addig t. i. míg az napról-napra nagyobb és piszkosabb hullámokat nem kavarr fel!

Ellen-pápa! Ellen-király!
„Ellen-iskolaszek!“ . . . Ugyan mit nem fogunk még megérni, mi — — szegény zentaiak! ♂

A KORZÓN.

Irta: Csillag Károly.

A zombor-kernyaji utnak megvan az a különlegessége, hogy az eperák este golyákkal vannak telve — nappal pedig sváb leányokkal, akik levelet szednek a selyenhernyó abrakoltatásához. A korzón is észlelhető ilyenféle változatosság a nappali és esteli közönség között; nappal itt is készítik azokat a finom selyemfonalakat, a mende-mondát, és este aztán golyák módjára kelepnek mindenről, ami van, ami lesz és ami nem volt.

Minden héten van legalább is egy eseménye a verzió olyan cifrán járja, mint egy felsőmagyarországi községben a bírói hivatal — utójára is azon marad, akire éppen ráillik a bírói bekecs.

Szentanuk vannak, akik éjfélok látták a napot fölkelni és délutáni fél kettőkor holdvilág fénye mellett itták a fekete kávé, — egy kissé hihetetlen ugyan, de ők látták ez meg azt, ergo elvárják, hogy a jámbor hallgató, ha el sem hiszi, de legalább tegyen egy, mint aki elhiszi.

S a napi események ilyen hullámzatában keletkezik — hogy ugy nevezik — a pletykatenger; s akit hullámai egyszer elragadnak, az jó darabig uszik, addig, míg a tenger hullámai el nem párolognak hazafelé, éjszakai nyugodalomra.

Tarkaságok.

A tarkaságnak egyik kiváló esetét többek között Ujszegeden is lehet látni. Egy cigányprimás szokott ottan a kioszkban játszani, aki hitfelekezetére nézve zsidó, arc- és hajszine vörös, neve Fehér, ruházata magyar s legközelebbi előadásait a párisi világkiállításon fogja tartani. Ha ez az ember még ezenkívül egy veterán-egyletnek a tagja volna és diszbe öltözködnék, akkor nálánál nagyobb tarkaságot képzelni sem kellene.

Körülbelül ennyi tarkaságot észlelhet a korzón a figyelmes járó-kelő.

Csak tessék jól figyelni.

Toggenburg lovag ott sétál imádotjtával, Preciosával és udvarol olyan buzgóssággal, mint a kőmives, akit átalányba és nem napszámra fogadtak. Ez az udvarlás két részre oszlik, — az egyik fele arra való, hogy azt csakis Preciosa hallja, a másik pedig arra való, hogy azt mindenki hallja, persze, hogy csak ennek az utóbbinak kell szellemesnek lenni — mert ezt mások is hallják.

Egy ilyen kettős rendeltetésű udvarlási monológot fogok itt bemutatni és az áttekintés könnyebbítése céljából azokat, miket csak suttogva mond Toggenburg lovag Preciosájának, közönséges betűkkel lesz kegyes a szedő kiszadni, amiket pedig a többi közönségnek mond, azokat ritkított betűkkel:

— Preciosa nagysám, ugy látszik, érdek-
lódik a régi klasszikusok iránt? — Borzasztóan
elrontottam a gyomromat ma az oszonnánál, azok a
Külfelkiék csupa zsirral etetik az embert. — És mégis
hogyan mondhatja azt, hogy Homér unalmas-
nak találja? — És mennyit tudnak azok enni, a
házi kisasszony maga 15 fánkot evett meg. — Magam
is jobb szeretem a római klasszikusokat, sok-
kal életrevidőbb költészet az. — Képzeld, ott
volt a nagyobbik Szomoródi is, az iszonyu pusztítást
viitt végbe a törtareztükben. — Igen, mert Horácot
sohasem szabad szöszereint venni, mindig a
sorok között kell olvasni. — De az mind meg-
járta volna, hanem legalább azt a távoli nagy-
nénét ne ültették volna mellém! — Seneca prózája minden-
esetre fölér a mai kor irmodorával. — Minden
öt percben egy fogpiszkálót kért tőlem, pedig alig is
van foga; ha még egyszer oda meginvitálnak, — és
Cicerónál is ugyanezt találjuk, — akkor inkább
örökre lemondok arról, hogy oszonnazzam; — és ennek
igazi mestere Sallustius, mert stb.

Ez azt hiszem, elég tarka, de ez csak csekély
része annak, ami a tarkaságok név alatt összefoglalható.
Milyen tarka az, mikor az ember a félhomályban
a saját nevét hallja emlegetni és esetleg nem a leghi-
zelgőbb vélemények kerülnek hallérezke alá?

Oh azok a jó barátok, azokat csak a sötétben le-
het megismerni, mikor nem látják az embert és simfel-
nek, mikor aztán véletlenül észrevesznek és égre-földre
ekszkuzálják magukat, hogy: kérlek szépen csak nem
képezed, hogy én azt úgy gondoltam, vagy pedig en-
gedelmelem barátom, hogy sz... k hivatalok, nem tud-
tam hogy hallani fogod!

A tarkaságok nagy tárházat felépítik a pénzkórság,
rangkórság, névkórság, pénz, rang és név nélkül — ugy
hogy csak a kórság marad meg, épugy mint mikor a
háziúrtól a házat elveszik — de az urat fentartja ma-
gának — mert azt már nem vehetik tőle, ugyse volt
az övé. A pénzkóros azt szokta kérdeni: On az idén
nem utazik fürdőbe? — a rangkóros: az ön családjá-
ból senkiesem aspirált az igazságtügyi tárcára? — a név-
kóros pedig: az ön arcképe megjelent már a Magyar
Salonban? — és mit kell észlelnünk? azt, hogy aki
Gleichenberg után tudakozódott — maga is csak Sza-
pára megy fürdőbe, — aki az igazságtügyi tárcá után
kérdőzösködik, tegnapelőtt nyújtotta be folyamodványát
egy 850 frtos évi állás elnyeréséért. S a tradíció tagad-
hatatlan — amiről városunk mindig nevezetes volt —
a korzón is feltűnt fejt és odarögtönzi a tarkaságok
egész csoportozatát.

Valaki társadalmilag magasabbnak képze-
li magát, mert vannak ösei. Hát kinek nincsenek ösei? Nem is
lett volna ajánlatos, hogy a paradicsomban is lett volna
korzó — ott nagyon lenéztek volna Ádám ösapánkat,
mert annak egyetlen öse sem volt. Avagy a vagyon
— föltéve hogy van — emeli az embert magasabbra?
— Olyan pedig még a párisi boulevardokon is kevés
sétál, aki ennek alapján komolyan vindikálhat magának
valamit, nemhogy egy kis városban erre volna kádencia.

Nos tehát nem tarka az, mikor magunk előtt ép,
egészséges embereket látunk, akiket gyógyítani kellene?
S mégis mennyire tökéletesnek tartják a pesti
egyetem orvosi fakultását, holott ott még egy ember
sem nyert diplomát társadalmi betegségek gyógyítására,
ámbar elkellene ezekből a tudósokból is egynéhány,
mert éppugy, amint a hideglelést, ugy azokat is lehetne
gyógyítani tekintettel arra, hogy a halottégetést nem-
sokára divatba hozták, külön temetőt sem kellene be-
rendezni, hanem régi római szokás szerint minden csalá-
d, ha másutt nem, a spajzban elhelyezhetné halottai-
hanuvdrét feliratokkal, például: „Egy gögben megfult
unokabátya”, „Egy önlítségben elhalálozott tanti”, „Egy
nagyási göresók közt kimult felejthetetlen házi barát” és
még sok más.

A közönség köréből.

Egy kis felvilágosítás a torzsa közlésre.

A „Bácska“ 41. számában oly férfit, ki nevét nem
meri aláírni, nádverébi büleséggel oly cikket közöl,
mely sok valótlaniságot, ferdtést és rosszakaratot tanu-
sit, mit a következő tények igazolnak:

Valótlán, hogy Torzsa községe az ujonnan építendő
iskola mellett koresmát akar építtetni, mert a község
nem koresmát, hanem vendéglőt és kaszinói helyiséget
akar építtetni, mire itt nagy szükség van, mert Torzsa
a Ferenc-József-esatorna közvetlen közelében van és nagy
mennyiségű kendertermesztése által az egész vidéknek
emporiuma, hová nagy számú kereskedők sereglenek,
kiknek részére oly vendéglőre van szükség, hol minden
kényelmet és vagyoni biztonságot feltalálnak, mert e
nélkül a kereskedők a községet elhagyják és másutt ke-
resnek maguk részére kereskedelmi üzleteket. De szük-
ség van a vendéglőre az olvasókör helyisége végett is,
mely eddig alkalmas helyiséggel nem rendelkezik.

De elferdítése a tényállásnak azon közlés is, mintha
Torzsa községének 125,000 frt adóssága volna, mert a
község e pénzből a kinstártól 85,000 frtért egy nagy
darab puszta vett, mely a községi marhagulya számára
legelőül használtatik, honnan a legelőpénzből a törlesztési
részlet bőven kikertül, ami e szerint nem adósság, hanem
nagy értékű realitás. A koresmai regálét pedig a község
szintén a kinstártól minden költségeket beleszámítva
40,000 frtért váltotta meg, melynek jövedelméből nem-
csak az évi törlesztés fedeztetik, hanem azonkívül körül-
belül ezer forint tiszta jövedelme marad évenként a
községnek.

Valótlán azon állítás is, hogy a község a vendéglő-
építésre semmi pénzzel nem rendelkezik; mert a községi
számadás kimutatja, hogy 6000 frtot felülhaladó aktív
követelése van, melyet szükség esetében bármikor kész-
pénzzel beszédhet s mely összeg a vendéglőépítést fedezi.
Es így a község pénztárnoka teljesen igazat mondott,
midőn alispán ur előtt nyilvánította, hogy a község a
szükséges összeg felett rendelkezik.

A tényállás elferdítése azon közlés is, mintha a
község a ref. egyháznak 1700 és az ev. egyháznak 2100
frttal tartoznék, sőt inkább a községnek van követelni
valója a két egyházi felekezeten, melyet ezelőtt több
évvél a két felekezeten mint kölcsönt átadott, mit a
ref. hitfelekezet elismer és kész ez adósság visszafize-
tésére, míg az evang. ágost. hitfelekezet száz meg száz
kifogást keres ez adósság visszafizetésének elkerülésére.

Azon farizeusi kétszínűséggel közölt intésre, hogy
ily gazdálkodás mellett Torzsa községére nézve ekerül-
hetetlen az anyagi bukás: csak azt jegyezzük meg, hogy
Torzsa községe ezelőtt pár évvel a kinstártól a legelőt
225,000 frtért vette meg, mely összeg az egészben ki is
fizette s a mely község ily anyagi helyzetben van, az
egy 6000 frt értékű vendéglőt minden megerősítés nél-
kül könnyen felépíthet.

Meg vagyunk győződve, hogy a közlő ezen ténye-
ket nagyobb részt ismeri, de közléséből kikandikál azon
lóláb, hogy a községnek ezen nagy értékű fundusát sze-
retné önző céljaira felhasználni.

Torzsan, 1889. május 28 án.

(P. H.) Az eljárásság.
(Aláírások.)

II.

Baja, 1889. június 1-én.

A „Bácska“ 41. száma Torzsaról kelt és a községi
koresma felépítése tárgyában közölt értesítésében a
többi között szóról-szóra ezen megjegyzés foglaltatik:
„Alig hevertük még ki a volt jegyzőöközta sik-
kasztások szomorú következményeit“ stb. stb.

Szerencsétlen voltam, de beestelen sola. Tiszta ne-
vem, családom beestilete, saját magam köteles aestima-
tioja nem türheti, hogy ily megtámadást szó nélkül vi-
seljek el.

A közleményben név ninesen írva s így a közlő,
mint tekintetes szerkesztő ur azt mondhatná ugyan: a
kinek nem inge, ne vegye magára; de, mert a mostani
jegyző előtt én voltam 24 évig a község jegyzője, s
mert nem tehetem fel, miként a közlemény írója emle-
keztetet meghaladó időkre kívánt vonatkozást tenni s
mert szerencsétlenségemben is számos jóakaróm siettek
figyelmeztetni a támadás azon kétszínű intenciójára,
hogy az az én beestiletem ellen van irányulva, köteles-
ségem a nyilvánosság előtt a közlemény íróját megkér-
dezni, hogy engem, vagy mást értett-e a község volt
sikkasztó jegyzőjének? hogy ekként a magam megtá-
madott beestilete érdekében, ha szegény vagyok is, két-
szeresen nehéz áldozattal ugyan, de megtegyem azt, a
mivel magamnak és családomnak tartozom.

Kijelentem már itt, hogy azon nem várt esetben,
ha a megfelelő pozitív választ a közlemény írója a nyil-
vánosság előtt megengedni vonakodnék, őt ezennel
gyáva, lepiszkásnak nyilvánítom, ki orvul ártatlan em-
ber beestiletet támadja meg, és eljárásért nem tudja és
nem meri a felelősséget elvállalni és kit azért komolyan
venni beestilet dolgában nines okom.

Schmausz Ferenc.

Naptár. Június.

Havi és heti nap	Katholikus napár	Protestáns napár	Görög-orosz napár
4 Kedd	Quirin	Quirin	23 Mihály P.
5 Szer.	Bonifác	Bonifác	24 Simon
6 Csit.	Norbort	Longin.	25 János fej.
7 Pént.	Róbert	Róbert	26 Karpus

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Helyettesít:

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

954. sz.

1889.

Hirdetmény.

Nemes-Militics község képviselőtestületének
f. évi június hó 1-én hozott 4. számú határozata
szerint ezennel közhírré tétetik, hogy Nemes-Mi-
lities vadászterülete 1891. évi január hó 1-től
1896. év végéig, vagyis hat egymásután követ-
kező évekre nyilvános árverés útján Nemes-Mi-
lities községhezánál f. évi június hó 17-én d. e.
9 órakor a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe
adatik.

Kelt Nemes-Militicsen, 1889. évi június 1-én.

Kaich József, Vidákovich Ádám,
jegyző. 3-1 bíró.

1638. sz.

1889.

Tűzifa-eladási hirdetmény.

Alulírott m. k. erdőhivatal irodájában f. é.
július hó 10-én d. e. 10 órakor tartandó nyil-
vános árverésen a doroszlói m. kir. erdőgondnok-
ság kerületéhez tartozó karavukovai alsó erdőben
1888. évi vágásban termelt és ott helyben mé-
terekbe felrakásolt 673 m³ tölgy hasáb, 98 m³
tölgy dorong és 1/2 m³ cserhasáb tűzifa készpénz-
fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.
Az árverési feltételek alulírott erdőhivatalnál
és a doroszlói erdőgondnokság irodájában a hiva-
tatos órák alatt megtekinthetők.

Apatin, 1889. évi május hó 27-én.

M. kir. erdőhivatal.

Egy hűtő szekrény, ki-
sebb háztartásnak való, felette jó
szerkezetű, egészen új, 25 frtért
eladó. Megtekinthető Eibach
István bádognál.

1220. sz.

Csávoly községétől.

1889.

Hirdetmény.

Alulírott község elöljárósága részéről ezennel
közhírré tétetik, miszerint az 1883. évi XX. t. e.
3. §-a értelmében a községet mint erkölcsi tes-
tületet illető vadászati jog, Csávoly község hatá-
rát illetőleg, f. évi június hó 29-én d. u. 3
órákor Csávoly községhezánál 1889. évi
augusztus hó 1-étől 6 évi bérídtartamra nyilván-
os árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog
adatni.

Kikiáltási ár egy évre 15 frt, melynek 10% -a
az árverés megkezdése előtt letcendő.

Kelt Csávolyon, 1889. május 26-án.

Auer Ferenc, Tresz Márton,
jegyző. 3-2 bíró.

Árlejtési hirdetmény.

A hegyesi róm. kath. templomépületen vég-
zendő következő munkák: a torony, homlokzat
és székfal kijavitása; a meglévő sekrestyének
emeltre való és egy emeletre új imahely építése
f. évi június hó 23-án délutáni fél 4
órákor tartandó nyilvános árlejtésen vállalko-
zónak kiadatnak.

Az anyagok és az egész munkára előirányzott
költségösszeg kitesz 2687 frt 22 krt. Kézi- és
iga-napszámokra külön számíttatik 814 frt 61 kr,
ez ugyanakkor szintén árlejtésre boesájtatik.

Az árlejtésről számdékozó a fenti összegek
10% -át bánompénz gyanánt letenni köteles.

Az építkezési terv és költségvetés a hegyesi
plébánián megtekinthető. A föltételek is ugyanott
közölthetnek.

Kelt Hegyesen, 1889. évi május hó 26-án.

2-2

Az egyházgondnokság.

100,000 darab
égetett téglá jutányos
áron kapható Szettele Antal
földésznél Krusevlyán. U. p.
Gákova.

A NEW-YORK

életbiztosító társaság.

Alapították 1846-ben s tisztán kölcsönösségen alapul.

1889. január 1-én az aktívák 484 millió
frankra rúgtak. Felosztható nyeresé-
ny-többlet 36.703,761 frank.

A tőkeletétek jövedelme 22 millió frank, ami
az aktívák 5% -át meghaladja és a tartalék 5%
-át teszi.

Fennállása óta, 1889. január 1-ig
a társaság kifizetett:

Esedékes biztosításokért . . . 300.693,499 frankot.
Nyeresmények és visszaváltásokért 306.814,310

Az 1888-ban ujonnan felvett bizto-
sítások 647 millió frankra emelkednek.

A társaság Európa fővárosaiban épugy mint
Ázsiában, Afrikában, Amerikában fiokokat állított
fel. Miután tisztán kölcsönösségen alapul és miután
ninesenek részvényesei, a tőke és nyeresé-
ny a biztosítottak kizárólagos tulajdona
marad.

Referenciák Magyarországon:

A magyar általános hitelbank.
A pesti magyar kereskedelmi bank.
Strasser és König Budapesten.
Deutsch Ignác és fia Budapesten.

Közelebbi felvilágosításokat ad:

a „New-York“ életbiztosító-társaság igazgatósága,
Budapest, koronaherceg-utca 20., és a zombori
főügynöksége: Barány Lipót és fia urak. 8-2

Egy arra való fiatal ember, ki
a magyar és német nyelvet egyaránt
birja, egy szegedi gabna-bizományi
üzletbe gyakornokul felvétetik

Rosenbaum Adalbertnél
Szegeden.

Egy 6 gimnáziumi osztályt vég-
zett, jó családból származó ifju,
előnyös feltételek mellett, gyógyszer-
rés-ny-gyakornokul felvétetik Lux
Mihály sztanisicsi gyógyszerész-
nél.

3-1